

PESTPROTOCOL

Vestiging Develsingel

INHOUDSOPGAVE

Inleiding	3
1 Pesten	4
1.1 Wat is pesten?	4
1.2 Hoe wordt er gepest?	4
1.3 De gepeste leerling	5
1.4 De pester	5
1.5 De meelopers en andere leerlingen	5
1.6 Het aanpakken van pesten	5
2 Het pestprotocol	6
2.1 Uitgangspunten	6
2.2 De vijfsporenaanpak	6
<i>1. De algemene verantwoordelijkheid van de school</i>	<i>6</i>
<i>2. Het bieden van steun aan de jongere die wordt gepest</i>	<i>6</i>
<i>3. Het bieden van steun aan de pester</i>	<i>7</i>
<i>4. Het betrekken van de middengroep bij het probleem</i>	<i>7</i>
<i>5. Het bieden van steun aan de ouders</i>	<i>7</i>
2.3 Het signaleren van pesten	9
3 Stappenplan aanpak pestgedrag	10
“Verantwoording en Controle”	11

INLEIDING

Het is ons doel een zo veilig mogelijke omgeving voor de leerlingen te creëren, waarin zij zich optimaal kunnen ontwikkelen tot evenwichtige personen. Het is dan ook van belang een duidelijke structuur te bieden, opdat een ieder weet wat er van hem/haar verwacht wordt en wat de eventuele consequenties zijn.

We zijn overtuigd van de negatieve gevolgen van pestgedrag en van de noodzaak dit gedrag aan te pakken. Dit alles wordt vastgelegd in een pestprotocol, dat door verantwoordelijken ondertekend en naar betrokkenen (leerlingen en ouders) bekend gemaakt wordt.

Om een breed draagvlak te hebben, is het nodig dat alle betrokken partijen (o.a. leraren, ouders en leerlingen, gepeste kinderen, pesters en de zwijgende middengroep) pesten zien als een probleem. Ook is het belangrijk dat een ieder zich kan vinden in de vastgestelde afspraken en bereid is tot samenwerking om de problemen rond pesten aan te pakken.

In dit document spreken wij over hij en hem, terwijl het ook over een vrouwelijke leerling, medewerker of ouder kan gaan. We spreken in het kader van de leesbaarheid ook over 'ouders', waaronder we ook 'verzorgers' verstaan.

1 WAT IS PESTEN?

1.1 Wat is pesten?

We spreken van pestgedrag als dezelfde leerling regelmatig en systematisch bedreigd en geïntimideerd wordt. Pesten is een vorm van geweld en daarmee grensoverschrijdend en zeer bedreigend.

Over de redenen waarom mensen zich agressief gedragen, bestaan allerlei theorieën. Volgens de ene theorie is geweld een onontkoombaar verschijnsel dat op zijn best op een acceptabele wijze kan worden gekanaliseerd, volgens een andere theorie komt geweld voort uit frustratie en kan dit worden voorkomen door ontevredenheid weg te nemen, de agressie opwekkende omgeving om te vormen en reflectie op het gedrag te stimuleren.

In een klas waar gepest wordt, kunnen alle leerlingen slachtoffer worden. Het lastige is dat veel pestgedrag zich in het verborgene afspeelt, zodat het moeilijk is er greep op te krijgen. En zelfs als het pestgedrag wordt opgemerkt, weet men niet altijd hoe hiermee om te gaan. Alle betrokkenen (personeel van de school, ouders en leerlingen) hebben een taak bij het tegengaan van pesten.

Wanneer een leerling wordt gepest, moet hij weten dat de volwassenen in de school actie ondernemen om aan dit pestgedrag een eind te maken. De leerling moet ook om hulp durven en kunnen vragen.

Van de volwassenen wordt verwacht dat zij oog te hebben voor de signalen van leerlingen. Ze dienen interesse te tonen en te luisteren naar wat leerlingen te vertellen hebben.

De mentoren houden groepsgesprekken, hebben aandacht voor de groepssfeer en het functioneren van individuele leerlingen in de groep. Ze maken afspraken met de klas en zorgen ervoor dat deze worden nagekomen.

1.2 Hoe wordt er gepest?

Er wordt op verschillende manieren gepest:

Met woorden:	vernederen, belachelijk maken schelden, dreigen met bijnamen aanspreken
Digitaal:	gemene briefjes, mailtjes of sms-jes schrijven belastende foto's digitaal verspreiden
Lichamelijk:	trekken aan kleding, duwen en sjoeren schoppen en slaan krabben en aan haren trekken wapens gebruiken
Achtervolgen:	opjagen en achterna lopen in de val laten lopen, klem zetten of rijden opsluiten
Uitsluiting:	doodzwijgen en negeren uitsluiten van feestjes bij groepsopdrachten

Stelen en vernielen:	afpakken van kledingstukken, schoolspullen kliederen op boeken banden lek prikken, fiets beschadigen
Afpersing:	dwingen om geld of spullen af te geven afdwingen om iets voor de 'pester' te doen

1.3 De gepeste leerling

Sommige leerlingen lopen meer kans gepest te worden dan anderen. Ze doen vaak andere dingen of hebben iets wat anders is dan de meeste van hun leeftijdgenoten: ze bespelen een ander instrument, doen een andere sport, zijn heel goed in bepaalde vakken of juist niet. Ook kan het met hun uiterlijk, gedrag, gevoelens of sociale uitingsvormen te maken hebben.

Kinderen worden pas gepest in situaties, waarin pesters de kans krijgen om een slachtoffer te pakken te nemen, dus in onveilige situaties.

Een kind dat wordt gepest, praat er thuis niet altijd over. Redenen hiervoor kunnen zijn:

- schaamte
- angst dat de ouders met de school of met de pester gaan praten en dat het pesten dan nog erger wordt
- het probleem lijkt onoplosbaar
- het idee dat het niet mag klikken

1.4 De pester

Pesters lijken vaak de sterkeren in hun groep. Zij lijken populair, maar zijn dat uiteindelijk niet. Ze dwingen hun populariteit af door stoer en onkwetsbaar gedrag. Van binnen zijn ze vaak onzeker en proberen ze zichzelf groter te maken door een ander kleiner te maken.

Doorgaans voelen pesters zich niet schuldig. Het slachtoffer vraagt immers om gepest te worden?

1.5 De meelopers en andere leerlingen

Meelopers zijn leerlingen die - incidenteel - meedoen met pesten. Dit gebeurt meestal uit angst om zelf het slachtoffer van de pester te worden. Het is echter ook mogelijk dat de meelopers stoer gedrag wel interessant vinden en denken zo op de populariteit van de pester mee te kunnen liften. Verder kunnen leerlingen meelopen uit angst vrienden of vriendinnen te verliezen.

De meeste leerlingen houden zich echter afzijdig als er wordt gepest. Ze voelen zich vaak wel schuldig over het feit dat ze niet in de bres springen voor het slachtoffer of dat ze geen hulp inschakelen.

1.6 Het aanpakken van pesten

Pesten is onacceptabel en vraagt om een duidelijke en krachtige reactie van de school. Het pestprotocol vormt een duidelijke en handzame leidraad voor een krachtdadige aanpak van pestgedrag.

2 HET PESTPROTOCOL

Het pestprotocol vormt de verklaring van de vertegenwoordiging van de school en de ouders, waarin is vastgelegd dat we pestgedrag op school niet accepteren en dit volgens een vooraf bepaalde handelwijze aanpakken.

2.1 Uitgangspunten

Een pestprotocol kan alleen functioneren als aan bepaalde voorwaarden is voldaan:

1. Pesten wordt als een probleem gezien door alle direct betrokken partijen; leerkrachten, onderwijsondersteunend personeel, ouders en leerlingen. Met het ondertekenen van het "Nationaal onderwijsprotocol" laten alle betrokken partijen zien, dat zij bereid zijn tot samenwerking om de problemen rond pesten aan te pakken.
2. De school is actief in het scheppen van een veilig, pedagogisch klimaat waarbinnen pesten als onacceptabel gedrag wordt ervaren.
3. Docenten en onderwijsondersteunend personeel moeten pestgedrag kunnen signaleren en vervolgens duidelijk stelling nemen tegen dit gedrag.
4. De school dient te beschikken over een directe aanpak wanneer het pesten de kop opsteekt (het pestprotocol).
5. De school ontplooit preventieve (les)activiteiten.

2.2 De vijfsporenaanpak

Door het ondertekenen van het Nationaal onderwijsprotocol heeft de school zich verbonden aan de vijfsporenaanpak. Dit houdt in:

1. De algemene verantwoordelijkheid van de school

- De school zorgt dat de directie, de mentoren en de docenten voldoende informatie hebben over pesten in het algemeen en de aanpak van pesten in het bijzonder.
- De school werkt aan een goed beleid rond pesten, zodat de veiligheid van leerlingen binnen de school zo optimaal mogelijk is.

Leraren hebben een sleutelrol in de aanpak van het pesten. Zij zijn de eerstverantwoordelijken voor de aanpak op school.

Er wordt hulp aan de leerkrachten gegeven in de vorm van achtergrondinformatie over het verschijnsel, zoals signalen, oorzaken, gevolgen en concrete aanpakmogelijkheden (zowel de preventieve als de curatieve). Hierbij wordt het belang van het sociaal krachtiger maken van de leeromgeving benadrukt: mentoraatgedrag, leefstijlimplementatie, drama/ddd, studiedag , interactie docent/leerling, specifieke testen.

2. Het bieden van steun aan de jongere die wordt gepest

- Het probleem wordt serieus genomen.
- Er wordt uitgezocht wat er precies is gebeurd.
- Er wordt overlegd over mogelijke oplossingen.
- Er wordt hulp aangeboden door de leerlingbegeleider.

Kinderen die voortdurend gepest worden, kunnen op twee manieren reageren: ze worden passief of ze gaan uitdagen. Dit is aangeleerd gedrag, in de zin van "reacties op uitstoting".

Wat aangeleerd is, kan ook weer worden afgeleerd. Dit kan o.a. door middel van adviezen en in sommige gevallen door het volgen van een sociale vaardigheidstraining, zelfverdediging tijdens de gymles, sporten als judo en karate.

3. Het bieden van steun aan de pester

- Het confronteren van de jongere met zijn gedrag en de gevolgen hiervan voor de pester.
- De achterliggende oorzaken boven tafel proberen te krijgen.
- Wijzen op het gebrek aan empathisch vermogen dat zichtbaar wordt in het gedrag.
- Het aanbieden van hulp door de leerlingbegeleider.

De pester veroorzaakt meestal het probleem, niet het slachtoffer. Hij heeft vaak zondebokken nodig op wie frustraties afgereageerd kunnen worden. Zijn slachtoffers ziet hij als waardeloos.

Vaak is hij agressief, heeft een gebrek aan zelfbeheersing en een positieve houding ten aanzien van geweld. Doorgaans heeft hij geen idee van wat hij aanricht en daardoor weinig last van schuldgevoelens. De kans dat pesters later crimineel worden is vier keer zo groot als bij andere leerlingen. Hulp is dus noodzakelijk!

Die hulp kan o.a. bestaan uit:

- een straffend gesprek
- een probleemoplossend gesprek
- een rollenspel
- een gesprek met de ouders
- een training in sociale vaardigheden
- schorsing of verwijdering

4. Het betrekken van de middengroep bij het probleem

- De mentor bespreekt met de klas het pesten en benoemt de rol van alle leerlingen hierin.
- Er wordt gesproken over mogelijke oplossingen en wat de klas kan bijdragen aan een verbetering van de situatie. De mentor komt hier in de toekomst op terug.

De school werkt aan een klimaat waarbij de leerlingen het voor elkaar opnemen in plaats van pesters hun gang te laten gaan.

Tips voor leraren:

- Stel het onderwerp pesten regelmatig aan de orde, telkens in andere bewoordingen en met gebruikmaking van verschillende werkvormen.
- Als leraar neem je geen pestsituatie in de klas als uitgangspunt, maar bespreek je het bijvoorbeeld aan de hand van een leesboek of website.
- Je bent je bewust van je voorbeeldgedrag als docent.
- Laat leerlingen aan den lijve ervaren hoe het voelt om buitengesloten te worden, denk aan een rollenspel.
- Tijdens de gymles of het mentoruur zou dit kunnen plaatsvinden.
- Stel samen met de groep de groepsregels vast.

5. Het bieden van steun aan de ouders

- Ouders die zich zorgen maken over pesten worden serieus genomen.
- De school werkt samen met ouders om het pesten aan te pakken. De school geeft adviezen aan de ouders in het omgaan met hun gepeste of pestende kind.
- De school verwijst de ouders zo nodig naar deskundige hulpverleners.

De ouders van leerlingen die gepest worden, hebben er soms moeite mee, dat hun kind aan zichzelf zou moeten werken. Hun kind wordt gepest en dat moet gewoon stoppen. Dat klopt, het pesten moet stoppen. Echter een gepest kind wil zich niet alleen veilig voelen op school; het wil ook geaccepteerd worden. Het verlangt ernaar om zich prettig en zelfverzekerder te voelen. Daar kan begeleiding of een training toe bijdragen.

a. Adviezen aan ouders van gepeste kinderen:

- Bespreek het pesten op school met de leraar/mentor/leerlingbegeleider.
- Als je kind lange tijd gepest is, vraagt dat om een uitgebreide aanpak. Neem contact op met de leerkracht, lees samen met je kind literatuur over pesten op school en bekijk samen video's of dvd's over pesten.
- Als je er van je kind met niemand over mag praten, geef je kind dan achtergrondinformatie en maak het duidelijk dat de school het voorzichtig zal aanpakken. Voordat je dit belooft, is het raadzaam met de school te overleggen en te vragen of er regelmatig afstemming plaatsvindt.
- Beloon je kind en help hem zijn zelfrespect terug te krijgen (door sterke kanten of eigenschappen te benadrukken).
- Stimuleer je kind tot het beoefenen van een sport, zodat hij in een sport of motorische vaardigheid kan uitblinken.
- Wordt je kind op een sportclub gepest, vraag dan de leiding aandacht te besteden aan het pesten en met de kinderen te bespreken dat ieder kind op de club veilig mag zijn.
- Houd de communicatie met je kind open en blijf dus in gesprek, maar niet op een negatieve manier. Een negatieve manier van vragen is bijvoorbeeld: "Wat is er nu weer gebeurd?".
- Steun je kind in het idee dat er een einde aan komt.
- Laat je kind opschrijven wat hij heeft meegemaakt.
- Laat je kind deelnemen aan een sociale vaardigheidstraining.

b. Adviezen aan ouders van pesters:

- Neem het probleem serieus.
- Raak niet in paniek.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak van het pesten te komen.
- Maak je kind gevoelig voor wat hij anderen aandoet.
- Besteed aandacht aan je kind.
- Stimuleer je kind tot het beoefenen van een sport om zijn agressie vreedzaam kwijt te kunnen.
- Schakel eventueel deskundige hulp in.

c. Adviezen aan alle andere ouders:

- Neem het probleem serieus; het kan ieder kind overkomen.
- Neem de ouders van het gepeste kind serieus.
- Maak het tot een gemeenschappelijk probleem.
- Praat met je kind over school, over de relaties in de klas en over wat leraren doen. Vraag of er in de klas wordt gepest.
- Koppel informatie van je kind terug naar school: wie pest er, wat doen zij en waarom.
- Corrigeer je kind als hij voortdurend anderen buitensluit of als hij meedoet met pesten.
- Geef als ouder het goede voorbeeld, wees niet neerbuigend of respectloos ten opzichte van anderen.
- Leer je kind voor anderen op te komen.

2.3 Het signaleren van pesten

Als docent en als onderwijsondersteunend personeel moet je bedacht zijn op signalen die kunnen wijzen op pestgedrag. Hieronder volgen enkele veel voorkomende pesterijen die pesters met hun slachtoffers uithalen:

- volstrekt doodzwijgen
- isoleren
- psychisch, fysiek of seksueel mishandelen
- een kring vormen of insluiten in de klas, op de gang of op het schoolplein
- buiten opwachten, slaan of schoppen
- klopjachten organiseren
- op weg van en naar school achterna rijden
- naar het huis van het slachtoffer gaan
- als slaaf behandelen
- nooit de echte naam van het slachtoffer gebruiken, maar een bijnaam
- voortdurend zogenaamd leuke opmerkingen maken over een klasgenoot
- opdrachten geven huiswerk te maken of huiswerk innemen
- bezittingen afpakken of stukmaken
- cadeaus eisen of geld afpersen
- jennen
- het slachtoffer voortdurend de schuld van iets geven
- steeds het slachtoffer uitschelden of ertegen gaan schreeuwen
- opmerkingen maken over kleding of uiterlijk
- beledigen
- briefjes doorgeven
- kettingbrief schrijven
- e-mails of sms-berichten van het slachtoffer digitaal verspreiden of op internet plaatsen
- steeds (mobiel) opbellen

Deze lijst kan nog verder worden uitgebreid, men kan het zo gek niet bedenken of leerlingen hebben het bedacht en gedaan!

De leerkracht dient alert te zijn op de manier waarop de leerlingen met elkaar omgaan en duidelijk stelling te nemen wanneer bepaald gedrag de norm overschrijdt.

3 STAPPENPLAN AANPAK PESTGEDRAG

- 1 De docent signaleert pestgedrag en lost dit op. Vervolgens stelt hij de mentor op de hoogte.
- 2
 - a. Opgelost: de mentor houdt controle.
 - b. Niet opgelost / herhaling: de mentor onderneemt actie, neemt contact op met thuis en informeert betrokken collega's, de coördinator en de contactpersoon van de conciërges / toezichthouders.
- 3
 - a. Opgelost: de mentor, de docenten en het onderwijsondersteunend personeel houden het in de gaten.
 - b. Niet opgelost / herhaling: leerlingbegeleiding wordt ingeschakeld.
- 4 De leerlingbegeleider gaat in gesprek met betrokkenen, maakt afspraken en verwijst indien nodig door.
- 5 De mentor, leerlingbegeleider en coördinator houden controle.
- 6 Bij herhaling wordt de coördinator ingeschakeld. Deze spreekt de ouders van de pester(-s) op school en sanctie volgt.

“VERANTWOORDING EN CONTROLE”

Het protocol en de aanbevelingen ter voorkoming van en het oplossen van pestgedrag worden voorgelegd aan het schoolbestuur, de directie, de coördinatoren, de leraren, de medezeggenschapsraad, de ouderraad en het leerlingenparlement.

Het protocol staat op de website van de school, zodat het voor iedereen toegankelijk is. Tevens wordt er tijdens informatieavonden voor de ouders aandacht aan besteed.

De daartoe bevoegde personen houden toezicht op het naleven van het protocol en op het uitvoeren van de aanbevelingen en verdere ontwikkeling.